

Rzemiosło artystyczne w zbiorach Morawskiej Galerii w Brnie

Morawska Galeria w Brnie posiada duże zbiory różnych wyrobów europejskich rzemiosł artystycznych. Muzeum to powstało już w 1873 r., początkowo pod nazwą Morawskie Muzeum Sztuki i Przemysłu. Wzorowało się ono na londyńskim Victoria and Albert Museum oraz Museum für Kunst und Industrie w Wiedniu. Z najstarszych zbiorów sięgających okresu średniowiecza warto wymienić haftowany ornat z lat siedemdziesiątych XIV w., dużą kompozycję — haft wlną na lnianym płótnie z Dolnej Saksonii z początku XVI w. ze scenami ze Starego Testamentu, skrzynię i naczynia z okresu późnego średniowiecza oraz iluminowane rękopisy. Kielich ze złożonego srebra z drugiej połowy XV w. pochodzi z Polski. Z okresu renesansu i baroku muzeum posiada nieporównanie bogatsze zbiory: mebli, niderlandzkich tapiserii, wyrobów ze szlachetnych metali, szkła, fajansu i porcelany. Z tego okresu zachowało się sporo dodatków do ubiorów i ozdób oraz stosunkowo nieliczne części strojów¹.

Późniejsze okresy, jeszcze lepiej reprezentowane w zbiorach Morawskiej Galerii, zostały po części skatalogowane z okazji poszczególnych wystaw. Z epoki klasycyzmu, okresu cesarstwa i stylu biedermeier Muzeum posiada całe komplety mebli i wyposażenia wnętrz, sporo damskich zwłaszcza strojów, nakryć głowy, dodatków takich jak wachlarze czy zegarki, zegary, biżuterię, wyroby metalowe, szkło i porcelanę. Zabytki te pochodzą z najważniejszych ośrodków europejskich, lecz także z Czech, Moraw i samego Brna².

W 1985 r. Muzeum zorganizowało wystawę „Drugie rokoko”. Ukazała ona dziewiętnastowieczne zapożyczenia ze stylów historycznych. Autor wstępu do katalogu, Karel Holešovský, zauważył rokokowe inspiracje już w pierwszej połowie XIX w., tak we Francji i Anglii jak i w Czechach w okresie rewolucji 1848 r. Do rozwoju rzemiosła artystycznego przyczyniły się wystawy międzynarodowe, poczynając od londyńskiej w 1851 r., oraz działalność Johna Ruskina i Williama Morrisa. Ekspozycja ukazuje charakterystyczne przejawy eklektyzmu i łączenia różnych technik zdobniczych, gromadząc znakomite przykłady ozdób wyszywanych paciorkami, bogatych wzorów kwiatowych na naczyniach i figurkach porcelanowych, wyrobach szklanych i ceramicznych. Wystawa objęła sporo austriackich i czeskich wyrobów, w których chętnie podchwyciono modne motywy orientalne. Duża kolekcja damskich sukien, wachlarzy, koronek, haftów i drukowanych czy tkanych wzorzyście wyrobów z tego okresu zasługuje na szczególną uwagę. W kolekcji znalazły się dobre przykłady tkanin żakardowych. Znaczna część zabytków szkła i porcelany pochodzi z fabryk czeskich. Biżuteria, zegary i różnorodne meble uzupełniają zbiory pochodzące z tego okresu³.

Inna część stałej ekspozycji prezentuje rzemiosło artystyczne w okresie czeskiej secesji na tle tego kierunku sztuki w różnych krajach europejskich: przede wszystkim szkło, ceramikę, porcelanę, biżuterię z różnych metali, suknie damskie, nakrycia głowy, obuwie i nowy styl w meblarstwie⁴.

¹ Moravská Galerie v Brně — Umělekooprůmyslový odbor. *Průvodce sbírkami*, Brno 1983.

² *Klasicismus, empir, biedermeier*, Brno 1983.

³ *Druhé rokoko. Historismus*, Brno 1985.

⁴ *Secese. Meziválečné užití umění*, Brno 1986.

Dobrze opracowane zbiory Morawskiej Galerii dostarczają wiele materiału porównawczego i są cennym źródłem informacji dla historyka kultury materialnej, głównie konsumpcji, ubiegłego stulecia.

Irena Turnau

(Warszawa)